

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununda Değişiklik Yapılması Hakkındaki Kanun Teklifim ekte gerekçesi ile birlikte sunulmuştur. Gereğini saygılarımla arz ederim.

Ünal DEMİRTAŞ

Zonguldak Milletvekili

SOSYAL SİGORTALAR VE GENEL SAĞLIK SİGORTASI KANUNUNDA DEĞİŞİKLİK YAPILMASI HAKKINDA KANUN TEKLİFİ

MADDE 1- 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununun 69 uncu maddesinin birinci fıkrasına aşağıdaki bent eklenmiştir.

“i) Yaşlılık, emeklilik, malullük ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının tutarı brüt asgari ücretin altında olanlar.

MADDE 2- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“EK MADDE 16- Yaşlılık, emeklilik, malullük ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylıklarının tutarı brüt asgari ücretin altında olanların aylıklarından bu Kanun kapsamında herhangi bir kesinti yapılmaz.”

MADDE 3- 5510 sayılı Kanuna aşağıdaki geçici madde eklenmiştir.

“GEÇİCİ MADDE 74- Bu kanun kapsamında yaşlılık, emeklilik, malullük ve vazife malullüğü ile dul ve yetim aylığı alanlara, hak sahibinin her hangi bir kusuru olmaksızın 1 Ocak 2018’e kadar çeşitli nedenlerle yapılan fazla ödemeler geri alınmaz.”

MADDE 4- Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 5- Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

GENEL GEREKÇE

Son dönemde, Türkiye'nin makro ekonomik verilerinde büyük bozulmalar yaşanmaktadır. Bu bozulma toplumun her kesimini yakından etkilemekte, artan hayat pahalılığı karşısında, alım gücü günden güne düşmektedir. Kötüye giden bu ekonomik durumdan, en fazla etkilenen kesim de emeklilerdir. AKP İktidarı tarafından emekliler yıllardır sadece seçim dönemlerinde hatırlanmıştır. O dönemlerde verilen söz ve vaatler tutulmamış, emeklilerin her geçen gün kötüleşen durumları görmezden gelinmiştir.

Yıllarca, üretime katkı sunmuş, ülke ekonomisinin büyümesi için çalışmış emeklilerimiz rahat edip, huzurlu bir yaşam sürecekləri dönemde daha da büyük sorunlarla karşılaşmaktadır. Üstelik birçok emeklinin maaşıyla işsiz çocukları da geçinmektedir. Ülkemizde yaklaşık olarak 11 milyon emekli bulunmakta, emeklilerimizin çoğu asgari ücretin altında maaş almaktadır. TÜİK tarafından Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nca verilen görev doğrultusunda, bir aylık yaşam maliyeti Kasım 2017 ayı itibariyle 1.893,90 TL olarak hesaplamıştır. Devletin resmi kurumu olan TÜİK'in bir işçinin aylık yaşam maliyetine ilişkin bu rakam milyonlarca emeklinin ne kadar zor durumda olduğunu aslında ortaya koymaktadır. Çünkü emeklilerimizin çoğu bunun çok daha altında bir emekli maaşı almaktadır. Üstelik aldıkları bu maaşları da ilaç, hastane katılım payı gibi nedenlerle kesintiye uğramaktadır. Kalan miktar ise sağlıklı ve rahat bir yaşam sürmelerini sağlayacak miktarın çok altındadır. Bu nedenle emeklilerin çoğu ek iş yapmakta ve bu şekilde masraflarını karşılayıp, geçinmeye çalışmaktadır. Ayrıca emeklilerin maaşlarından ilaç, hastane katılım payı dışında da başka kesintilerin de yapıldığı, bu kesintilere dair de emeklilere herhangi bir bilgi verilmediği ifade edilmektedir. Maaşlarını takip edecekleri kolay anlaşılabilir ve ulaşılabilir bir sistem de olmadığı için emekliler kendilerine neredeyse her ay farklı miktarda yatan maaşlara razı olmak zorunda kalmaktadır. Kesintiler arttıkça emekliler daha da mağdur olmakta, geçinmeleri neredeyse olanaksız hale gelmektedir. Elbette ki olması gereken; çalışan ya da emekli fark etmeksizin hiçbir vatandaşımızın açlık sınırı ya da aylık yaşam maliyeti olarak belirlenen miktarın altında maaş almamasıdır.

Anayasa'nın 2'inci maddesi ile düzenlenen sosyal devlet ilkesi gereği, emeklilerimizin içinde bulunduğu bu duruma uygun çözüm önerileri üretilmelidir. Çünkü sosyal devlet ilkesi gereği, ekonomik ve toplumsal açıdan vatandaşların yaşadığı sorunların tamamı ile ilgili önlemler alınmalı, sorunların çözümü için de adımlar atılmalıdır. Son derece düşük maaş alan milyonlarca emeklinin yaşam düzeylerini iyileştirmek, sağlık hizmetlerini sorunsuz alabilecekleri bir sistem getirmek, sosyal hayata katılımlarını teşvik edecek uygulamaları sağlamak, genel bütçe içinde aldıkları payı yükseltmek ve tüm bunların uygulamaya geçmesi için yasal düzenlemeleri yapmak iktidarın görevidir.

Teklif edilen değişiklik ile;

- Brüt asgari ücretin altında kalan emekli maaşlarından herhangi bir ad altında kesinti yapılması engellenmiş olacaktır. Burada tanımlanan sağlık hizmetlerinden kaynaklanan ilaç, hastane katılım payı gibi kesintiler emeklilerimiz açısından son derece önemlidir. Çünkü ilaç

ya da hastane katılım payı emekliler açısından önemli ve büyük bir giderdir. Sağlık kesintileri sonucunda zaten çok düşük maaş alan emeklilerin elinde bu kesintilerden sonra neredeyse hiçbir şey kalmamaktadır.

-Teklifin ikinci maddesi ile herhangi bir ad altında, yine brüt asgari ücret tutarının altında olan emekli maaşlarından kesinti yapılmaması amaçlanmıştır. Bu şekilde kurumların bütçeden karşılanamayan giderleri ya da alacakları nedeniyle, brüt asgari ücretin altında maaş alan emeklilerden kesinti yapılamayacaktır. Getirilecek bu düzenleme ile emeklilerin daha iyi koşullarda yaşamaları için bir miktar da olsa kolaylık sağlanmış olacaktır.

-Teklifin üçüncü maddesi ile de kurumlarca ya da kurumlarda çalışanlarca yapılmış hataların, emeklilere yüklenmemesi amaçlanmıştır. Basında, yüzbinlerce emeklinin maaşından bilgisi dışında kesintiler yapıldığı yönünde haberler çıkmaktadır. Bu kesintilerin de tüm emeklilerin Sosyal Güvenlik Kurumu çatısı altında birleştirilmesi sürecinde hata yapıldığı ifade edilmektedir. Sistemlerdeki uyumsuzluktan ya da memurun hatası nedeniyle emekli aylıklarının yanlış hesaplandığı şimdi de bu yanlışlık sonucunda yapılan fazla ödemelerin, emeklilere haber ve bilgi verilmeksizin maaşlarından yapılan kesintilerle geri alındığı belirtilmektedir. Yaklaşık beş yıllık süre boyunca yapılan fazla ödemelerin, bir yılda ve emeklilerin alım güçlerini önemli oranda etkileyecek miktarda kesintilerle alındığı ifade edilmektedir. Memurdan ya da sistemden kaynaklanan bu durumda bile mağdur olan yine emekliler olmuştur. Bu düzenleme ile en azından, brüt asgari ücretin altında emekli maaşlarından bu kesintinin yapılmaması amaçlanmıştır.